

ANÀLISI DE LES DIFERÈNCIES EN LA CONDUCTA MOTRIU DELS ALUMNES DE L'ESO DURANT LA REALITZACIÓ D'UN JOC COL·LECTIU

**TREBALL DE FINAL DE GRAU DE CIÈNCIES DE
L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT**

David NAVINÉS i CALVO

Curs 2012-2013

Tutor: Ernest Baiget Vidal

4t Curs. Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes

Universitat de Vic

Vic, maig de 2013

Resum

Partint de la base que no tots els alumnes es desenvolupen de la mateixa manera en el marc de les pràctiques esportives col·lectives a l'àrea d'Educació Física, per què no indagar dins el comportament motor de cadascun d'ells i veure'n les diferències? Arran d'aquesta qüestió, el següent estudi pretén evidenciar les diferències més significatives que s'estableixen sobre les conductes motrius dels alumnes de 3r i 4t de l'ESO durant la realització d'un joc esportiu col·lectiu. Així doncs, la mostra va ser seleccionada en funció de si els alumnes realitzaven, o no, algun tipus de modalitat esportiva fora de l'escola (individual i/o col·lectiva).

Per tal de poder determinar aquestes diferències, es va utilitzar l'observació indirecta d'imatges enregistrades en vídeo. Amb l'ajuda de fulls d'observació ajustats al joc en concret i d'un instrument d'avaluació, s'havien de registrar de forma pertinent les conductes motrius dels alumnes durant la realització del joc esportiu col·lectiu seleccionat.

Els resultats i les conclusions finals s'han extret a partir dels valors representats en la graella d'observació i de la puntuació final obtinguda mitjançant l'instrument d'avaluació emprat.

Paraules clau

Conducta motriu, Graella d'observació, Jocs esportius col·lectius, Educació física.

Abstract

Assuming that not all students develop the same way in the context of collective sports concerning the area of Physical Education, why not to inquire into the behaviour of each engine and, thus, see the differences? Consistently, the following study aims to explore and show the most significant differences that are established on the motor behaviour among students of 3rd and 4th of ESO during the performance of collective sport game. The sample was selected taking into account the performance, or not, of extracurricular sports (individual and/or collective).

In order to determine these differences, an indirect observation of videotaped images was used. Helped by observation sheets which fit the selected game and an

assessment tool, the students' motor behaviour had to be registered appropriately during the performance of the aforementioned game.

The results and conclusions are drawn from the values represented on the observation grid and, also, taking into consideration the final score obtained by the assessment tool used.

Keywords

Motor behaviour, Observation grid, Collective sport game, Physical Education

ÍNDEX

	Pàg.
1 INTRODUCCIÓ	4
1.1 Presentació	4
1.2 Contextualització i justificació de la recerca.....	4
2 FONAMENTACIÓ TEÒRICA	6
2.1 El joc esportiu col·lectiu.....	6
2.1.2 Anàlisi de les diferents constants del joc esportiu col·lectiu	7
2.1.3 Les dues grans categories dels jocs esportius	10
2.1.4 Classificació taxonòmica dels jocs esportius.....	11
2.2 La conducta motriu.....	13
2.2.1 Praxiologia motriu. Conceptes bàsics	14
2.2.2 L'objecte d'estudi: acció motriu o conducta motriu?	15
2.2.3 Relació conducta motriu i jocs esportius col·lectius.....	16
2.2.4 Relació conducta motriu i Educació Física.....	18
2.2.5 Per què avaluar les conductes motrius en els jocs esportius col·lectius?	19
3 OBJECTIUS I HIPÒTESIS.....	22
4 METODOLOGIA	24
4.1 Mostra	24
4.2 Material i instal·lacions	25
4.3 Indicadors.....	26
4.4 Procediment.....	29
4.5 Instrument d'avaluació.....	31
5 RESULTATS.....	34
5.1 Joc amb pilota	34
5.2 Joc sense pilota.....	36
5.3 Puntuació de l'instrument d'avaluació.....	39
6 DISCUSSIÓ	40
7 CONCLUSIONS	44
8 BIBLIOGRAFIA.....	45
9 ANNEXOS	47
9.1 Qüestionari els hàbits de pràctica esportiva	47
9.2 Graella d'observació.....	48

1 INTRODUCCIÓ

1.1 Presentació

El següent treball de recerca que porta com a títol “Anàlisi de les diferències en la conducta motriu dels alumnes de l'ESO durant la realització d'un joc col·lectiu”, ha estat realitzat per tal de finalitzar els meus estudis de Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport.

L'estructura que sustenta el treball és la següent: primer de tot una fonamentació teòrica que descriu àmpliament els dos grans pilars d'aquest estudi, joc esportiu col·lectiu i conducta motriu. Després trobem els objectius i les hipòtesis, plantejades abans d'iniciar la recerca. Seguidament, es descriu la metodologia emprada per dur a terme la investigació conjuntament amb els resultats que es mostren en forma de taules i figures de dades. I per finalitzar, duc a terme la discussió dels resultats i les conclusions finals.

1.2 Contextualització i justificació de la recerca

Aquest treball de recerca, dirigit des de la Universitat de Vic, pren com a objecte d'estudi la conducta motriu dels alumnes d'una escola d'Educació Secundària Obligatòria. Com apassionat de les pràctiques esportives col·lectives i estudiant interessat pel món de l'educació física, realitzar aquest estudi m'ha aportat uns coneixements significatius sobre la utilització del joc col·lectiu com a eina educativa, en aquest cas, en funció de l'habilitat esportiva dels nens.

Els jocs esportius col·lectius formen un dels continguts del currículum d'educació física, per això trobo interessant desenvolupar una de les problemàtiques actuals que s'estableixen entorn aquesta temàtica, la conducta motriu. Com intervé un professor quan es tracta de comparar els efectes pedagògics esperats de cada alumne amb el resultat obtingut? La realització de pràctiques esportives a les classes d'educació física demostren igualtat de condicions entre tots els seus participants? Els alumnes progressen de la mateixa manera realitzant un joc esportiu col·lectiu de forma

conjunta? Els alumnes es troben en igualtat de condicions? Són algunes de les preguntes que s'han plantejat a l'hora de realitzar aquesta recerca.

Tal i com diuen Navarro i Serrano (1995), en l'àmbit de l'educació física, cal tenir en compte dues vessants, la de les dades observables i objectives dels comportaments motors i la dels trets subjectius de la persona en acció. Per això, considero important valorar les condicions en que es troba cada alumne durant la realització d'una pràctica esportiva, per després extreure'n uns resultats concloents.

Així doncs, l'objectiu d'aquest estudi es veure les diferències que s'estableixen en la conducta motriu dels alumnes quan realitzen una pràctica d'aquest tipus dins l'assignatura d'educació física. En aquest cas, s'ha realitzat a partir dels alumnes del col·legi La Salle de la Seu d'Urgell.

Per tal de realitzar aquest estudi s'ha emprat una metodologia quantitativa que, a través de l'observació indirecta d'imatges enregistrades en vídeo, pretén analitzar i discutir les dades obtingudes a través d'una graella d'observació i d'un instrument d'avaluació, específic de les conductes motrius en els jocs col·lectius (Dugas, 2006).

2 FONAMENTACIÓ TEÒRICA

El joc esportiu representa una societat en miniatura, un vertader laboratori de les conductes i les comunicacions humanes on es conjuguen els problemes de percepció i decisió, dinàmica de grup i estratègia, ritualisme i autoritat. El joc esportiu es troba entre el poder de la iniciativa individual i els sistemes d'obligacions col·lectives, encara que no per això queda confinat a una estricta especialitat, sinó que aborda plenament la problemàtica general de les ciències socials (Parlebas, 2003).

2.1 El joc esportiu col·lectiu

El joc esportiu col·lectiu, és la base sobre la qual se sustenta aquesta recerca, ja que a través d'aquest, es vol aconseguir desenvolupar l'objecte d'estudi: la conducta motriu. A partir d'aquí, el que pretén aquest gran apartat és analitzar el joc esportiu col·lectiu, des dels seus orígens, amb la intenció de donar-li un sentit al que es vol estudiar. Seguidament es farà una anàlisi estructural de les diferents constants del joc col·lectiu per tal de relacionar-les posteriorment amb el que serà l'objecte d'estudi. I finalment, amb motiu d'aclarir el tipus de joc esportiu col·lectiu amb què ens trobarem al llarg d'aquesta recerca, es contextualitzarà a través de la distinció entre les seves dues grans categories i s'aplicarà un model de classificació aportat per Pierre Parlebas.

2.1.1 Orígens del joc esportiu col·lectiu

Els orígens dels jocs esportius col·lectius (Bayer, 1992), per foscos que siguin, es busquen en les tradicions més antigues i llunyanes de les societats primitives o civilitzades. Nombrosos jocs de pilota formen part del patrimoni cultural de cada civilització i constitueixen la font dels nostres diversos jocs esportius col·lectius, ja que les primeres codificacions se situen a principis del segle XIX. Així, a Xina, el *tsu-chu* constituïa un joc on la pilota havia de ser llançada més enllà de dos bastons clavats al terra. Els àrabs jugaven al *koura* i les tribus del nord d'Amèrica practicaven el *skinny*. Al Japó, al segle X abans de Crist, el *kemari*, on una pilota petita havia de ser colpejada amb el peu, prefigura el nostre futbol modern. Quant a la societat precolombina dels inques (segle VII aC), proposava un joc, el *pok ta pok*, el qual tenia una semblança amb el bàsquet actual que resulta sorprenent: un objecte sospès perpendicularment a un mur i constituït per una anella de pedra de 3 o 4 metres

d'alçada, en l'orifici del qual es tractava de fer entrar una pilota sense l'ajuda de peus ni mans. Els hel·lens i els romans posseïen diferents jocs de pilota com l'*epyskiros*, l'*harpastum*, que recorda el rugbi, i el *foliis*, que amb una bufeta animal inflada d'aire i llançada cap enrere, evoca amb total evidència al actual voleibol. També es poden trobar alguns jocs populars tradicionals com el *faust-ball* germànic (similar al voleibol) i el *hazena* txec (similar a l'handbol), tots han deixat el rastre del seu pas en la història de les diferents societats, i han anat evolucionant fins a constituir els jocs col·lectius moderns que es practiquen en l'actualitat.

Es curiós constatar que en qualsevol època i en qualsevol civilització, tots aquests jocs posseeixen els denominadors comuns següents (Bayer, 1992):

- Un objecte esfèric que pot ser llançat pel jugador, ja sigui amb la mà, ja sigui amb el peu, o bé a través d'un instrument.
- Un terreny tancat, més o menys gran, en l'interior del qual es desenvolupa el partit o joc i es limita l'acció dels jugadors.
- Una meta que atacar o defensar, variable igualment segons el tipus de joc: cercles, un espai entre dos pals, un mur, el límit d'un camp, una ratlla traçada al terra, etc.
- Companys que impulsen l'avanç de la pilota amb diferents parts del cos.
- Adversaris als quals s'ha de vèncer.
- Regles que s'han de respectar, variables segons els diferents jocs, però sovint variables igualment en un mateix joc d'una regió o una altra.

2.1.2 Anàlisi de les diferents constants del joc esportiu col·lectiu

Segons Parlebas (2003), el desenvolupament dels jocs esportius depèn d'una lògica interna que orienta de manera diferencial les conductes dels jugadors. Aquesta lògica del joc es engendradora principalment pels sistemes d'interacció dels seus universals, que poden ser identificats i formalitzats amb precisió. La seva modelització proporciona mitjans d'anàlisi controlables i útils d'experimentació.

Martín i Lago (2005) afirmen que en els jocs esportius col·lectius, la lògica interna del joc es troba conformada per la interacció dels elements: espai, temps, meta, pilota, companys/adversaris i regles.

Però què és la lògica interna? Segons Parlebas (2003), s'entén per lògica interna com “el sistema de trets pertinents d'una situació motriu i de les conseqüències que aquest sistema comporta en el desenvolupament de l'acció motriu corresponent. Els trets es consideren pertinents perquè es recolzen sobre els elements distintius de l'acció motriu: relació amb l'espai, relació amb els altres, imperatius temporals, mode de resolució de la tasca, modalitats de fracàs o èxit”. Així doncs, el concepte de lògica interna es fonamental, perquè suposa una finalitat i una significació pràxiques de les conductes individuals engendrades per aquell sistema.

L'autor Bayer (1992), realitza una anàlisi estructural de les diferents constants dels jocs esportius col·lectius, els quals posseeixen els denominadors comuns següents:

1. La pilota

Representa un objecte que captiva el nen, que exerceix sobre ell un atractiu quasi màgic, i que satisfà la seva necessitat de moviment. En posseir una dinamisme propi, catalitza la motricitat del nen, el fascina i l'incita a actuar, a córrer i a saltar. Aquesta pilota capritxosa, el nen vol manipular-la, agafar-la, atrapar-la al vol, fer-la botar, colpejar-la o llançar-la de múltiples maneres, amb o sense sentit.

La pilota representa un mitjà sobre el qual el nen pot bolcar la seva agressivitat, un objecte que li permet expressar el seu domini quan el posseeix: les intercepcions, els tocs de pilota (tirs a meta, colpeig amb la mà o el peu), la conservació d'un objecte desitjat pels altres (*dribblings* i desplaçaments, pilota en mà) actualitzen aquesta voluntat de dominar l'altre i la possibilitat de liquidar l'agressivitat de forma permesa.

Però la pilota constitueix igualment un factor de canvi, és a dir, una possibilitat de mediació per la qual el jugador pot entrar en contacte i establir una relació amb l'altre. En aquesta comunicació, el possible fracàs i la pèrdua de l'objecte poden tornar-se en contra del nen que viurà la pilota com un artefacte que sofreix en la seva persona, que facilitat i permet a l'altre afirmar el seu domini.

La forma i les dimensions de la pilota són variables segons el joc esportiu col·lectiu que es tracti, i es troben determinades per una regla estricta que dicta també les diferents maneres de jugar amb aquesta pilota.

2. El terreny

Espai tancat, neutre i institucionalitzat, suport de l'enfrontament dels dos equips en presència, posseeix dimensions estrictes i ben precises. Estandarditzat, artificial i idèntic per a tots, presenta línies traçades al terra que proposen els límits permesos per a l'acció de cada jugador. Cada jugador compartirà aquest espai amb els seus companys per a "lluitar" contra els seus adversaris a la conquesta del seu territori o en la defensa del seu propi.

3. Les porteries

Per a guanyar sobre del terreny, un equip ha de marcar més punts que el seu adversari, és a dir, ha de permetre a la pilota, arribar, penetrar o tocar un blanc precís. La porteria pot ésser el propi terreny, o bé un blanc material fix: una porteria en la qual es tracta de fer penetrar la pilota dins.

4. Les regles

L'estructura d'una activitat com a joc esportiu col·lectiu, necessita que cadascú adopti les regles a respectar. Aquest és el punt de vista jurídic de cada especialitat, que posseeix un codi d'arbitratge i que es converteix així en una activitat hiperinstitucionalitzada. La pilota, artefacte dinàmic per excel·lència, posseeix múltiples possibilitats de reacció i instrumentació. Les regles determinen la manera de jugar-la, amb la part del cos que sigui, i definiran la seva forma, les seves dimensions i el seu pes; les regles indiquen igualment als jugadors la seva conducta amb els adversaris, les dimensions del camp de joc, el nombre de jugadors autoritzats per jugar, la duració del joc i les sancions (si n'hi ha) a distribuir.

Partint d'aquesta base, Lagardera i Lavega (2003) consideren que conèixer el reglament de tot joc esportiu es converteix en un predecessor bàsic per a desvetllar aspectes molt importants de la lògica del joc, de la seva coherència interna, d'aquella

gramàtica que està implícita en tot sistema reglamentari, ja que d'aquesta manera sabem les condicions en què cada participant pot jugar. D'aquí se'n desprèn la lògica interna, la manera peculiar com estan predeterminades les accions motrius de tot joc esportiu.

5. *Els companys*

Existeix una altra dimensió indispensable per a tota vida de grup: la cooperació; és a dir, el nen juga amb els altres en funció d'un objectiu comú. El jugador ha de comprendre l'altre i la seva intenció a nivell de la corporeïtat. Conèixer el company, percebre en el seu comportament els indicis reveladors dels seus projectes, ser capaç de posar-se al lloc de l'altre per a captar totes les subtilitats de les seves conductes i dels seus gests, representen en el joc col·lectiu finalitats educatives.

6. *Els adversaris*

Si la presència dels companys resulta un component idèntic en tots els jocs esportius col·lectius, la presència dels adversaris representa un altre element comú. Per tant, una partida s'ha d'analitzar i comprendre en termes de relació de força entre dos equips: amb l'atac, cada equip intenta inclinar la relació de forces al seu favor mitjançant la consecució de punts, mentre que la defensa tracta de mantenir l'equilibri o restablir un equilibri compromès entre els dos adversaris presents.

2.1.3 Les dues grans categories dels jocs esportius

Segons Parlebas (2001), existeixen dos tipus de jocs esportius. El joc esportiu institucional, el qual està dirigit per una instància oficialment reconeguda (federació) i consagrada en conseqüència per les institucions esportives (un joc esportiu institucional és un esport) i el joc esportiu tradicional, arrelat freqüentment en una llarga tradició cultural, que no ha estat sancionat per les instàncies oficials.

Fent referència a aquesta recerca, s'analitzarà la conducta motriu dels participants arran de la realització d'un joc esportiu tradicional. Aquest no està institucionalitzat i compta amb unes regles que han estat adaptades per tal que els participants desenvolupin la seva conducta motriu de la manera més adequada.

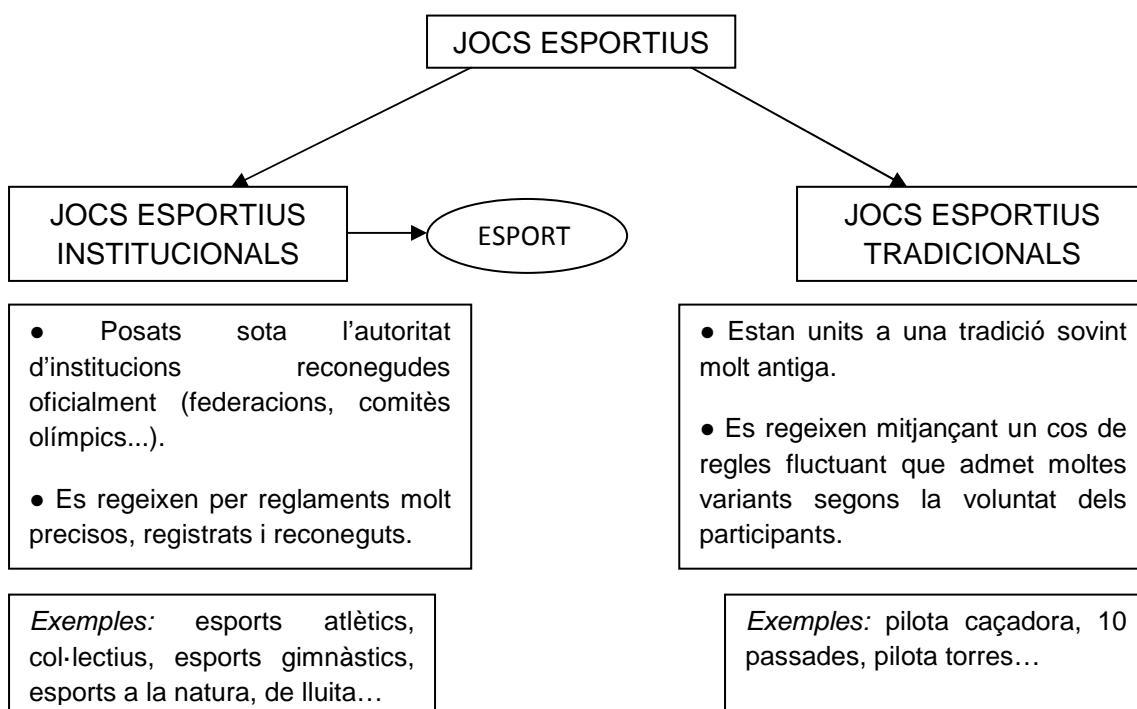

Diagrama 1: Les dues grans categories dels jocs esportius (Bayer, 1992)

2.1.4 Classificació taxonòmica dels jocs esportius

Parlebas (2003) distingeix entre dos tipus de jocs esportius, en funció de la intervenció de la interacció motriu:

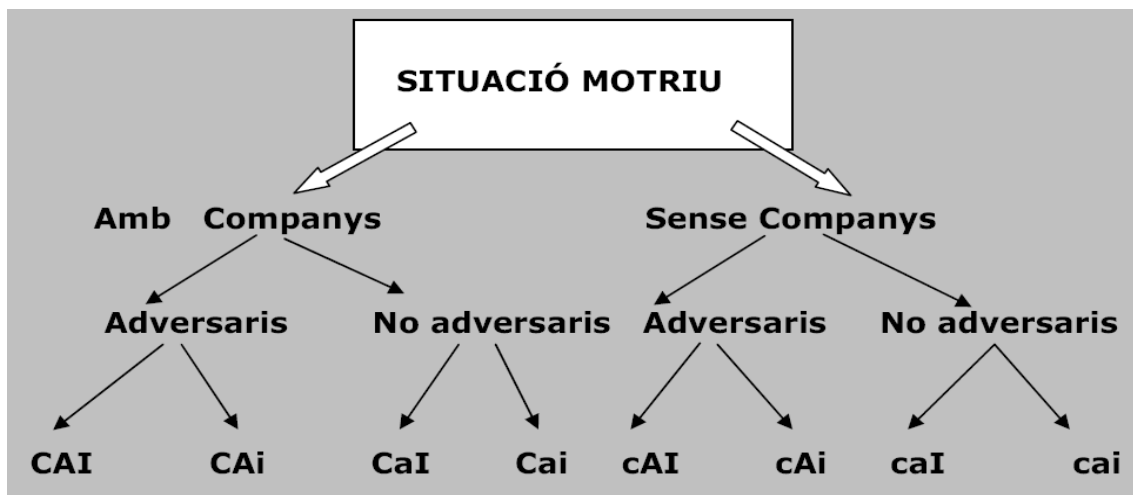
1. *Els jocs psicomotors:* són aquells en els que el subjecte actua aïllat, sense establir interacció instrumental amb altres coparticipants. Aquestes situacions abunden, tan en el sector tradicional (malabarismes, xanca, etc.) com en el sector institucional (esqui, surf a vela, kayak, llançament de martell, barra fixa, etc.). El practicant només s'enfronta a l'entorn material: l'element estrany que influeix en la seva acció motriu és la incertesa informativa procedent del medi exterior.
2. *Els jocs sociomotors:* són els que provoquen necessàriament interaccions motrius entre coparticipants. Aquí ens trobem davant d'una situació de intermotricitat i les conductes sociomotrius corresponents són radicalment diferents a les anteriors, en les que els altres no intervenien. S'introdueix una incertesa original deguda al comportament dels altres.

Aquesta recerca fa referència als jocs sociomotors, ja que els subjectes estan immersos en una estructura d'intercanvis que necessita perspectiva i sentit en les seves realitzacions. L'acció d'un jugador és essencialment absurda si no està lligada a la dels altres participants. Companys i adversaris tenen intencions que cada jugador ha de descobrir. Tots els desplaçaments són significatius: cada membre de l'equip és a la vegada sol·licitant i sol·licitat. Evidentment, quan sol·licita ha de situar-se (tenint en compte l'adversari) en funció del posseïdor de la pilota, però també en relació al company amb qui encadenarà la passada. Al ser sol·licitat, no només ha de tenir en compte al company al que va a servir, sinó que ha de elegir a aquest últim en funció dels altres companys amb els que aquest prolongarà la seva acció.

La sociomotricitat està present en cada gest, en un marcatge, en un cos a cos, en un regat, en una passada. Cada acció d'un membre de l'equip posseeix una carga sociomotriu. Cal que el jugador detecti contínuament la informació inclosa en els comportaments dels coparticipants, interpretar-la, comprendre-la; ha de captar relacions i obtenir informació a partir d'elles.

Arran d'aquesta classificació, Parlebas estructura els jocs esportius en 8 equivalències. Bàsicament, consisteix a considerar qualsevol situació motriu com un sistema d'interacció global en el qual un subjecte actuant es relaciona globalment amb l'entorn físic i amb altres possibles participants.

Per a constituir-la té en compte dos components estructurals de qualsevol situació motriu, els protagonistes de l'acció, que l'autor considera atenent el criteri d'interacció quant a presència o absència de companys (C) i/o adversaris (A), i l'espai d'acció, incorporat sota el criteri de presència o absència d'incertesa degut a l'entorn físic (I).

Quadre 1: Classificació dels jocs esportius segons la proposta de Parlebas (2003).

Com podem veure al **quadre 1**, les lletres en minúscula volen dir la no presència del criteri corresponent, en canvi les lletres en majúscula volen dir la presència del criteri (companys, adversaris i incertesa en l'entorn).

Arran d'aquesta classificació, i tenint en compte els diferents tipus de jocs esportius, Parlebas (2001) diferencia entre diverses situacions motrius en funció dels seus objectius:

- *Situacions motrius codificades de forma competitiva i institucionalitzada*, és a dir, l'esport.
- *Situacions motrius codificades de forma competitiva no institucionalitzada* (jocs esportius tradicionals).
- *Situacions motrius didàctiques*, condicionades per consignes, consells o suggeriments: exercicis- problema, situacions adaptades, etc.
- *Situacions motrius no competitives i sense institucionalitzar*, en les quals el practicant actua amb "llibertat" i sense obligacions codificades.

2.2 La conducta motriu

Abans de parlar de la conducta motriu pròpiament dita, cal repassar els conceptes bàsics que giren entorn d'aquest concepte. Una vegada s'ha definit els conceptes, es prosseguirà a delimitar l'objecte d'estudi i a veure la relació existent entre la conducta motriu i els jocs esportius col·lectius. Un cop feta aquesta relació, es podrà entendre la

connexió que existeix amb l'educació física i amb el sistema d'avaluació que es planteja a continuació per poder treure resultats fiables durant aquesta recerca.

2.2.1 Praxiologia motriu. Conceptes bàsics

Segons Lagardera i Lavega (2003), tot joc esportiu constitueix un sistema praxiològic. ¿Però què vol dir això? Constituir un sistema implica entendre que la realitat s'ha conformat de manera complexa i interactiva i que només adquireix sentit quan funciona com a totalitat. Tot sistema està constituït per un determinat nombre de components que estan interaccionant entre ells. Tots estableixen relacions amb els altres, i el més important, el sistema no es caracteritza exclusivament pels trets dels seus components, sinó per generar una sèrie de propietats que no poden ser adscrites a cap component en particular.

Arran d'un sistema praxiològic, es desprenen diversos conceptes bàsics (Parlebas, 2001):

- **Praxiologia motriu:** Ciència de l'acció motriu i especialment de les condicions, modes de funcionament i resultats de la posada en situació d'aquestes accions.
- **Acció motriu:** Procés de realització de les conductes motrius d'un o diversos subjectes que actuen en una mateixa situació motriu.
- **Comportament motor:** Conjunt de manifestacions motrius observables d'un individu que actua. El comportament motor es defineix d'acord amb el que es percep des de l'exterior.
- **Conducta motriu:** Organització significativa del comportament motor. La conducta motriu és el comportament motor com a portador de significació.
- **Estratègia motriu:** Aplicació sobre el terreny d'un pla d'acció individual o col·lectiu, amb la finalitat de resoldre la tasca proposada per una situació motriu determinada.
- **Tasca motriu:** Conjunt objectivament organitzat de condicions materials i d'obligacions que defineix un objectiu, la realització del qual requereix la intervenció de les conductes motrius d'un o més participants.
- **Interacció motriu:** Existeix una interacció motriu quan, durant la realització d'una tasca motriu, el comportament motriu d'un individu influeix de manera observable en el de l'altre o diversos de la resta de participants.

● **Situació motriu:** Conjunt d'elements objectius i subjectius que caracteritzen l'acció motriu d'una o més persones que, en un medi físic determinat, realitzen una tasca motriu. Segons Larraz (1989), en funció de si hi ha o no interacció motriu, les situacions motrius poden ser:

- *Situacions psicomotrius*, on no existeix interacció motriu operatòria amb d'altri que intervingui, al llarg de les quals l'individu actua sol i s'enfronta amb els elements del medi natural.
- *Situacions sociomotrius*, són aquelles on es posa en joc una interacció motriu essencial, i estan fonamentades en la interacció motriu amb company, adversari, company- adversari.

2.2.2 L'objecte d'estudi: acció motriu o conducta motriu?

Un dels problemes bàsics d'aquesta recerca, és el de definir amb total claredat quin és l'objecte d'estudi i quina és la seva especificitat, ja que arran d'aquest n'extraurem les conclusions necessàries i han de tenir una coherència. Així doncs, com ja s'ha esmentat anteriorment, Parlebas (2001) defineix l'acció motriu com el procés de realització de les conductes motrius d'un o diversos individus actuant en una situació motriu determinada, i que la mateixa es manifesta pels comportaments motors observables, units a un context objectiu; comportaments que es desenvolupen sobre un conjunt ampli de dades subjectives: emocions, relacions, anticipacions, decisions, etc. Tal com planteja Lavega (2002), qualsevol pràctica motriu disposa d'un conjunt d'accions motrius que li són pròpies i específiques independentment de les característiques dels seus protagonistes. Colpejar la pilota, rematar de cap... són exemples d'accions motrius del futbol; treure, tornar la pilota al fons de la pista, realitzar una deixada... corresponen al tennis.

Així doncs, cada joc, esport o pràctica motriu disposa d'un conjunt singular d'accions motrius, les quals remetent constantment a la partitura o gramàtica d'aquella activitat, és a dir, a l'entramat complex de relacions estructurals que desencadena aquell esport o joc i que no es poden observar superficialment.

Si bé la noció d'acció motriu remet al resultat visible que emergeix de qualsevol situació motriu, el concepte de conducta motriu centra el seu interès no només en el

moviment sinó en la persona que es mou, la persona que es desplaça, les seves decisions motrius, les seves respostes afectives (motivacions individuals), la seva noció de risc, les seves estratègies motrius, la interpretació que faci de les conductes motrius dels altres participants i del medi. Qualsevol conducta motriu informa de la intervenció estrictament física o motriu però també de la vivència personal que l'acompanya (alegries, temors, percepcions...), en definitiva, és un fidel reflex de la manera d'estar i de sentir la vida de la persona que actua (Lavega, 2002).

D'aquesta manera, el concepte de conducta motriu, a més de reconèixer l'acció, implica també el comportament extern, per la qual cosa els seus trets característics són els següents (Hernández, 2003):

- Intencionalitat.
- Capacitat de moviment.
- Interacció amb el medi físic i social.
- Que es doni en un espai i en un temps.

Això ens porta que la conducta motriu sigui entesa segons Parlebas (2001), com "l'organització significant del comportament motor, o el comportament motor com a portador de significació", és a dir, la conducta motriu és una relació significativa que es forma fonamentalment de la relació amb el medi, els objectes i els altres, que passa per la motricitat i té un sentit en el motor, però no es queda únicament en això.

2.2.3 Relació conducta motriu i jocs esportius col·lectius

Tot joc esportiu col·lectiu suposa la presència d'un equip, és a dir, d'un tot organitzat, que es troba en oposició a un altre equip, amb l'objectiu de batre l'adversari. Aquesta "reunió" de jugadors per a convertir-se en un grup constituït i estructurat, suposa (Bayer, 1992):

- La determinació prèvia d'un objectiu comú acceptat per tots (guanyar un partit o campionat).
- Per accedir a la realització d'aquest objectiu, la distribució de cada jugador de missions precises i tasques particulars.

- La coordinació i articulació d'aquests diferents papers determinen una organització col·lectiva racional: és la tàctica col·lectiva que assegura la cohesió de l'equip i dona vida a aquesta organització.

En l'interior d'aquesta organització col·lectiva, cada jugador ha de complir una tasca (el que no ha d'impedir, en certs moments, prendre iniciativa i per tant conservar una certa llibertat tàctica indispensable). La realització d'aquesta tasca és funció de la situació de joc, és a dir, de les relacions presents d'ajuda o d'oposició que cada jugador manté amb els seus companys i adversaris. L'elecció i l'encadenament dels mitjans utilitzats, la manera de percebre i comprendre aquesta situació, present per a resoldre els problemes plantejats per aquesta copresència companys- adversaris constitueixen la tàctica individual que segueix sotmesa a l'apreciació i la interpretació pels jugadors de les circumstàncies de joc. Depèn a més de les seves possibilitats tècniques.

La tècnica individual representa, per a cadascuna de les diferents especialitats, tot un repertori de gests propis d'aquesta especialitat. Aquesta es veu limitada pel reglament, i per tant redueix el camp de les possibilitats d'expressió motriu de tot individu especialitzat en una disciplina esportiva particular. Però representa igualment el suport material que permet actualitzar les situacions tàctiques. La tècnica pot definir-se doncs com una motricitat hiperespecialitzada, específica de cada activitat buscada i que s'expressa a través d'un repertori concret de gests, mitjà que el jugador utilitza per a resoldre racionalment, en funció de les seves capacitats, les tasques a les quals s'enfronta. En definitiva, la tècnica representa la utilització i la transformació de la motricitat per aconseguir que sigui cada vegada més adaptada a les exigències del joc.

Per a definir i il·lustrar de forma concreta les següents definicions, s'ofereix un exemple (Bayer, 1992):

- Llançar una pilota és motricitat
- Però aquest llançament pot ser específic. Per exemple, un tir a cistella al bàsquet, que només és vàlid per aquesta cistella; aquest llançament, en la seva forma i realització, queda subordinat a uns reglaments precisos: és el gest tècnic.

- Però existeixen moltes maneres de llançar a cistella. L'elecció del tir, en funció dels adversaris i els companys, així com la forma utilitzada respecte a la situació de joc percebuda, representa la tàctica individual (que té en compte la reacció de l'adversari).
- Però aquesta acció individual s'ha de justificar en l'organització col·lectiva de l'equip, és a dir, en la tàctica col·lectiva; tot un treball preparatori, on cada jugador s'articula amb els altres segons uns principis organitzatius comuns per a facilitar les interrelacions i l'eficàcia de les accions, ha de portar a una possibilitat de tir a cistella.

A diferència de les pràctiques psicomotrius i els esports de lluita, segons Martín i Lago (2005), l'acció es contribueix individualment. L'entorn de joc no s'estén més enllà de la situació immediata que afecta directament a la persona actuant, caracteritzada pels objectes als que respon o pels individus amb els que interactua cara a cara. No obstant això, en els esports d'equip l'acció s'elabora col·lectivament.

2.2.4 Relació conducta motriu i Educació Física

P. Parlebas (2001) defineix *educació física* com "Pedagogia de les conductes motrius", essent aquestes l'objecte d'aquella. La persona actua en les conductes motrius, totalment i unitària, tant en les seves manifestacions concretes com en els seus projectes, desitjos, emocions, establint així, un mode de relació amb si mateixa, amb el món i amb els altres, particularment ric en significació.

Així doncs, considera que l'educació física és una pràctica d'intervenció que influeix en les conductes motrius dels participants. Totes les tècniques corporals, siguin les que siguin, poden ser analitzades en termes de conducta motriu, tant les situacions de "pilota al caçador" com les de llançament de disc, esquí i/o expressió corporal. Des d'aquesta perspectiva, ja no és el moviment el més important, sinó la persona que es mou i actua, les seves decisions motrius, els seus impulsos afectius, el seu amor al risc, les seves estratègies corporals, etc. El concepte de conducta motriu constitueix el denominador comú de totes les activitats físiques i esportives.

Com bé diuen Serrano i Navarro (1995), els conceptes de conducta motriu i acció motriu són un dels eixos fonamentals per a una educació física moderna ja que tenen

l'interès de tenir en compte simultàniament les dues vessants de l'educació física, la de les dades observables i objectives dels comportaments motors (desplaçaments en l'espai, gests, contactes, relacions amb els altres, etc.) i la dels trets subjectius de la persona en acció (percepcions, motivacions, fenòmens inconscients).

Larraz (1989) considera que el concepte de conducta motriu té en compte dues vessants simultànies de l'activitat física:

- a. D'una banda, els comportaments motors que són elements observables i objectius de les conductes motrius: desplaçaments en l'espai i el temps, gests aparents, contactes i relacions amb l'altre, etc.
- b. D'altra banda, els trets subjectius de la persona en acció: les seves percepcions i motivacions, les preses d'informació i de decisió, la seva afectivitat, etc.

Ara bé, seguint amb paraules d'aquest autor, cal diferenciar el terme conducta motriu del de moviment, sovint invocat en l'educació física, ja que aquest és notablement inadequat; testimonia una concepció antiga que pren en consideració el producte i no l'agent productor.

La noció del moviment, es vulgui o no, redueix l'activitat física a les característiques de desplaçament de la màquina biològica i hipervalora de forma abusiva la descripció tècnica. No ens podem acontentar només amb explicar les produccions corporals (ex. La braça en natació) simplement en termes de "moviment" d'un cos- màquina. Es tracta de conductes motrius que posen en joc les dimensions fonamentals de la persona: biològica, afectiva, relacional, cognitiva, expressiva. L'individu que actua és una persona que rep i emmagatzema informació, que concep i executa una estratègia motriu. Així doncs, l'Educació Física pot esdevenir una autèntica escola de presa de decisió.

2.2.5 Per què avaluar les conductes motrius en els jocs esportius col·lectius?

En l'àmbit de l'educació física i l'esport (Lagardera i Lavega, 2003), els professors tracten de transformar les conductes motrius dels alumnes en cadascuna de les

situacions motrius que es plantegen, en aquest cas, en situacions sociomotrius on l'individu ha d'actuar dins d'una organització col·lectiva.

En aquest sentit, un educador físic és davant de tot un pedagog de la pràctica física que es converteix en un estudiós de l'acció motriu per a elegir amb coherència les situacions motrius més adequades per a les seves intencions pedagògiques, i a través d'elles tracta d'optimitzar les conductes dels seus alumnes. És un educador de conductes, de fets constatables i no d'intencions més o menys benèvols.

Per això, cal un instrument d'avaluació que ens permeti observar les conductes motrius dels participants d'una manera objectiva i amb una codificació determinada de les conductes, podent establir així valoracions objectives del nivell d'habilitat motriu dels participants.

En aquesta recerca es farà una valoració dels subjectes tenint en compte dues característiques principals: el nombre de comportaments realitzats per cada persona i la qualitat tècnica i tàctica de les accions produïdes durant la realització del joc col·lectiu. En segon lloc, s'ha introduït un índex que considera la relació d'èxits ludomotors (control tècnic i bona decisió motriu) i els fracassos ludomotors (gestos tècnics fallats i decisió motriu dolenta). El joc escollit serà un joc tradicional.

Diversos autors (Dugas, 2006; Castejón i López, 2010) ja han aplicat eines d'avaluació per estudiar amb meticulositat i pertinença la intervenció motriu de les persones que participen en les pràctiques físiques col·lectives. A través de l'observació indirecta (vídeo) analitzen els comportaments dels jugadors mitjançant un instrument específic de registre, una graella d'observació que permet registrar i valorar els comportaments tècnics i tàctics de cada participant per al joc col·lectiu escollit, així com també la decisió i l'execució dels subjectes durant la seva pràctica.

Per ser més concrets, Castejón i López (2010) van realitzar un anàlisi sobre l'ús dels components motors i cognitius davant una situació de joc esportiu. A partir d'aquí, volien comprovar d'una banda, si existien diferències entre els nens i les nens de 4t, 5è i 6è respecte a la solució mental i motriu en la iniciació escolar; d'altra banda, les diferències que podien existir entre els cursos esmentats respecte al nivell d'incidència que té l'execució tècnica i la pressa de decisions en la iniciació esportiva, així com la

relació que existia entre aquests aspectes en l'ensenyament els esports col·lectius a les classes d'educació física.

Altres autors com Rodríguez [et al.] (2007) van avaluar l'execució motora dels alumnes en etapa escolar mitjançant la bateria de Tests Motors de Lincoln-Oseretsky. La bateria inclouïa proves des dels 4 anys fins als 16 i es trobava dividida en els subtests següents: coordinació estàtica, coordinació dinàmica de les mans, coordinació dinàmica general, rapidesa de moviments, moviments simultanis i absència de sincinèsies.

Respecte als tipus d'avaluació, Figueiredo [et al.] (2008) proposa una altra manera d'avaluar les conductes motrius dels nens durant la pràctica esportiva d'esports col·lectius. Més concretament, proposa un instrument que se centra en la presa de decisió i l'execució de les habilitats en diferents situacions de joc. És l'anomenada *avaluació recíproca*. Aquesta proposta consisteix en una situació on "*l'alumne avalua un company i és avaluat per aquest*" (Blázquez, 1990). En aquest cas, es va utilitzar l'observació per tal d'interpretar les diferents actuacions que es produeixen.

3 OBJECTIUS I HIPÒTESIS

Els objectius que s'han plantejat en aquesta recerca són els següents:

1. Diferenciar la conducta motriu dels alumnes del 2n cicle de l'ESO a les classes d'Educació Física, en funció de les hores de pràctica esportiva que realitzen a la setmana i dels anys que fa que practiquen un determinat esport col·lectiu.
2. Analitzar i avaluar les conductes motrius dels alumnes en situacions diverses que es donen durant la realització del joc de les 10 passades (joc esportiu col·lectiu) a l'assignatura d'Educació Física.
3. Conèixer com influeix la decisió i l'execució de les conductes motrius en els nivells de joc pràctic de cada alumne.

A partir d'aquests objectius, les hipòtesis que s'han tractat de comprovar són: d'una banda si existeixen diferències entre els alumnes dels cursos seleccionats (3r i 4t d'ESO) en funció del seu nivell d'habilitat motriu en la pràctiques esportives; d'altra banda, en quines conductes motrius es troben aquestes diferències en major mesura.

Les diferències pel que fa a la conducta motriu dels alumnes durant la realització de jocs esportius col·lectius depenen en gran mesura de l'habilitat motriu que aquests tinguin en una pràctica esportiva determinada. Així doncs, tenint en compte que aquesta recerca se centra en un joc col·lectiu on els companys i adversaris interaccionen dins del mateix espai, les hipòtesis plantejades són:

- Un alumne que realitza qualsevol tipus d'esport col·lectiu fora de l'escola amb característiques similars al joc esportiu col·lectiu escollit, es desenvoluparà millor dins del joc que un que realitza un esport individual o bé que no en realitza de cap tipus.
- Les principals diferències es poden donar en el que suposa la pressa de decisió i la col·locació i desplaçaments dins del camp.

Bàsicament, l'alumne que realitza esport col·lectiu té més habilitat motriu per realitzar els gests tècnics més típics dels jocs esportius col·lectius, ja sigui la passada, la recepció, la intercepció... I a més a més té adquirits uns coneixement "universals" de la

lògica interna del joc col·lectiu com ara la col·locació dins del camp, els desplaçaments en base als companys i als adversaris, els desmarcatges d'atac, les fintes, etc. Per contra, l'alumne que realitza un esport individual o bé que no en realitza de cap tipus, independentment que sigui més o menys hàbil en la realització de pràctiques esportives, no tindrà "dominats" els comportaments tècnics més bàsics dels esports col·lectius i suposadament, no tindrà assolida la lògica interna "universal" del joc col·lectiu. Si més no, el que farà aquest tipus d'alumne és córrer sense cap mena de sentit, de manera que el seu objectiu serà en tot moment anar cap a l'objecte que fa possible la consecució del joc col·lectiu, la pilota.

4 METODOLOGIA

4.1 Mostra

Els participants escollits per tal de realitzar aquesta recerca, són estudiants de 3r i 4t curs d'Educació Secundària Obligatòria del col·legi La Salle de la Seu d'Urgell, situat a la comarca de l'Alt Urgell.

Els alumnes que han participat en l'estudi han estat escollits a partir d'un qüestionari ¹ que se'ls va realitzar per tal de conèixer els seus hàbits de pràctica esportiva. Aquest qüestionari tractava de determinar si els alumnes realitzaven algun tipus d'esport fora de l'escola de forma federada, és a dir, determinar si practicaven algun esport col·lectiu i/o individual, o bé si no en practicaven cap.

Una vegada es van obtenir tots els resultats dels qüestionaris, es van seleccionar a l'atzar un nombre exacte d'alumnes per a distribuir-los en tres grups de prova; grup d'alumnes que realitzen esport col·lectiu (amb un mínim de 5 anys d'experiència en l'esport i 6 hores setmanals d'entrenament), grup que realitzaven esport individual i grup que no realitzen cap mena d'esport.

Cal dir que els esports col·lectius que van triomfar més als qüestionaris van ser el futbol i el bàsquet per excel·lència, seguit de l'hoquei i l'handbol amb un percentatge més baix. Pel que fa als esports individuals, l'esquí de fons, el ciclisme, el patinatge artístic i la dansa van tenir un percentatge molt igualat.

El total d'alumnes que han participat en la recerca és de 51, dels quals 32 són nois (62,7 %) i 19 són noies (37,3 %), repartits en edats compreses entre 14 i 16 anys.

Taula 1: Nombre de nois i noies que han intervingut en l'estudi i la seva ubicació en cada curs de l'ESO.

CURS	ALUMNES
3r (27 alumnes, x= 14,37 anys)	15 nois i 12 noies
4t (24 alumnes, x= 15,25 anys)	14 nois i 10 noies
TOTAL (51 alumnes)	32 nois i 19 noies

¹ Veure a l'annex.

4.2 Material i instal·lacions

En primer lloc, cal indicar que l'anàlisi de les conductes motrius es va dur a terme a les instal·lacions del col·legi La Salle de la Seu d'Urgell, més concretament al pati escolar del centre.

Pel que fa a la pràctica del joc col·lectiu, es va utilitzar una porció d'un camp de futbol 7, delimitant l'espai amb cons. Les dimensions del terreny de joc eren de 18x18 metres. L'objecte de joc que es va utilitzar va ser una pilota d'handbol de goma de color rosa, cosa que l'havia de fer visible per a tothom. La distinció dels participants en dos equips es va fer amb petos. Així es va aconseguir fer dos equips igualats pel que feia al seu nivell d'habilitat en les pràctiques esportives.

Una vegada esmentat el material de pràctica per a la realització del joc esportiu col·lectiu, cal indicar el material que es va utilitzar per tal de conèixer el nivell d'habilitat esportiva dels participants. Així doncs, es va utilitzar un qüestionari amb la intenció de determinar els hàbits de pràctica esportiva dels alumnes. L'objectiu era saber si practicaven algun esport col·lectiu o individual, els anys que feia que el practicaven de forma habitual (esport col·lectiu) i les hores totals de pràctica que hi dedicaven a la setmana.

En segon lloc, per tal d'analitzar les conductes motrius dels participants, es va utilitzar l'observació indirecta a través d'una càmera de vídeo (Panasonic, model HDC-SD40), atès que és impossible dur a terme l'anàlisi dels alumnes mentre transcorre la situació real de joc.

L'anàlisi dels comportaments dels jugadors requereix un instrument específic de registre, en aquest cas una graella d'observació (Dugas, 2006). Aquesta estava composta per 11 comportaments motrius tècnics i tàctics del joc col·lectiu escollit. Comprendia dues categories distintes de comportaments; d'una banda, les accions associades al maneig de la pilota, com ara la passada, la recepció, la intercepció i la decisió motriu corresponent; d'altra banda els comportaments sense pilota, en relació amb l'ús del terreny de joc, el desplaçament, el desmarcatge i la finta.

4.3 Indicadors

Aquesta recerca tracta de determinar les diferències motrius dels alumnes de 3r i 4t de l'ESO del col·legi la Salle de La Seu d'Urgell. A través d'una graella d'observació composta per 11 comportaments tècnics i tàctics específics del joc col·lectiu escollit, es podrà determinar aquestes diferències i discutir-ne els resultats. La següent taula mostra els diferents indicadors que componen la graella d'observació.

Taula 2: Indicadors de la graella d'observació elaborada per als jocs col·lectius (Dugas, 2006).

JOC AMB PILOTA					
En funció dels companys			En funció dels adversaris		
Passada		Recepció	Intercepció		
<i>Èxit o fracàs</i>	<i>Decisió motriu adequada o no apropiada</i>		<i>Èxit o fracàs</i>	<i>Èxit o fracàs</i>	
JOC SENSE PILOTA					
En funció dels companys		En funció dels adversaris			
Col·locació	Desplaçament	Col·locació	Desplaçament	Desmarcatge	Finta
<i>Bon o mal ús de l'espai/ respecte dels companys</i>	<i>Desplaçaments apropiats o inadequats</i>	<i>Bon o mal ús de l'espai/ respecte dels companys</i>	<i>Desplaçaments apropiats o inadequats</i>	<i>Efectuat voluntàriament pel jugador cap a un espai lliure</i>	<i>Tàctica d'engany amb anticipació</i>

Com podem veure, es tenen en compte les conductes motrius en funció de si el subjecte té la pilota o no, i també en funció de si l'acció comporta l'actuació dels companys, o bé dels adversaris.

Per ser més concrets, cal dir que aquestes variables estan subjectes a comportaments motrius que vindran determinats única i exclusivament per les actuacions dels participants durant la realització d'un joc esportiu col·lectiu determinat. Les diferents actuacions que determinaran cadascun dels comportaments motrius, amb les seves corresponents valoracions en punts, estan representades a la següent taula:

Taula 3: Codificació i valoració (en punts) de les conductes ludomotrius dels subjectes triats en el joc col·lectiu.

JOC AMB PILOTA
En funció dels companys
PASSADA:
<ul style="list-style-type: none">- Passada amb èxit: <i>El receptor rep la pilota. + 1</i><ul style="list-style-type: none">o Decisió motriu adequada. <i>La pilota s'envia a un company desmarcat i amb opció lliure de passada. + 1</i>o Decisió motriu no adequada. <i>La pilota s'envia a un company que no està desmarcat, o bé que té defensors que impedeixen la recepció de la pilota al receptor. - 1</i>- Passada amb fracàs. <i>El receptor no rep la pilota. - 1</i><ul style="list-style-type: none">o Decisió motriu adequada. <i>La pilota s'envia a un company desmarcat i amb opció lliure de passada. + 1</i>o Decisió motriu no adequada. <i>La pilota s'envia a un company que no està desmarcat, o bé que té defensors que impedeixen la recepció de la pilota al receptor. - 1</i>
RECEPCIÓ:
<ul style="list-style-type: none">- Recepció amb èxit. <i>La pilota l'envia l'emissor correctament (línia lliure de passada) i el receptor la controla amb correcció. + 1</i>- Recepció amb fracàs. <i>La pilota l'envia l'emissor correctament (línia lliure de passada) i el receptor la controla sense correcció (cau a terra o es perd). - 1</i>
En funció dels adversaris
INTERCEPCIÓ:
<ul style="list-style-type: none">- Intercepció amb èxit:<ul style="list-style-type: none">o <i>La pilota és tocada encara que roman en possessió de l'adversari. - 1</i>o <i>La pilota és tocada i és recuperada per un company. + 0'5</i>o <i>La pilota és recuperada per l'interceptor. + 1</i>

JOC SENSE PILOTA
En funció dels companys
COL·LOCACIÓ (en atac):
<ul style="list-style-type: none">- Bon ús de l'espai respecte dels companys.<ul style="list-style-type: none">o <i>S'ofereix per tal de rebre pilota (desmarcatge de suport). + 1</i>o <i>Es troba allunyat de l'acció, però en situació apropiada per a la fase ofensiva (desmarcatge). + 1</i>- Mal ús de l'espai respecte dels companys.<ul style="list-style-type: none">o <i>No s'ofereix per tal de rebre pilota. - 1</i>o <i>Es troba allunyat de l'acció, en una situació no apropiada per a la fase ofensiva. - 1</i>
DESPLAÇAMENT:
<ul style="list-style-type: none">- Desplaçaments apropiats. <i>El jugador es desplaça "corrent", tenint en compte la posició de la pilota i intentant buscar opcions de passada per ajudar els seus companys. + 1</i>- Desplaçaments inapropiats. <i>El jugador resta estàtic sense estar desmarcat i desentenent-se de la pilota. - 1</i>
En funció dels adversaris
COL·LOCACIÓ (en defensa):
<ul style="list-style-type: none">- Bon ús de l'espai respecte dels companys.<ul style="list-style-type: none">o <i>S'ocupen les línies de passada dels rivals. + 1</i>o <i>Es troba marcant un adversari. + 1</i>- Mal ús de l'espai respecte dels companys.<ul style="list-style-type: none">o <i>No s'ocupen les línies de passada dels rivals. - 1</i>o <i>No es troba marcant un adversari. - 1</i>
DESPLAÇAMENT:

<ul style="list-style-type: none">- Desplaçaments apropiats. <i>El jugador es desplaça "corrent", tenint en compte la posició de la pilota i intentant eliminar línies de passada dels rivals. + 1</i>- Desplaçaments inapropiats. <i>El jugador resta estàtic i desentès de la pilota. - 1</i>
DESMARCATGE:
<ul style="list-style-type: none">- Desmarcatge efectuat voluntàriament pel jugador cap a un espai lliure (el jugador en fase ofensiva es col·loca, de manera manifesta, en una zona lliure de tot jugador rival amb la intenció de rebre la pilota i/o de crear un desequilibri defensiu). + 1
FINTA:
<ul style="list-style-type: none">- Tàctica d'engany amb anticipació<ul style="list-style-type: none">o La finta d'un jugador sense pilota suposa accions d'engany (índexs que fan equivocar l'adversari): a l'hora de rebre la pilota, jugar a contrapeu... + 1o L'èxit de la finta origina un desmarcatge, una intercepció o un engany per al defensor. + 1

Com es pot observar, tots els comportaments tècnics i tàctics tenen una puntuació de +1 o -1 depenent de l'èxit o el fracàs d'aquests, excepte la intercepció que es puntuava també amb +0,5 a causa de la dificultat que suposa realitzar aquesta acció. Tanmateix, cal dir que els desmarcatges i les fintes només es puntuen de forma positiva. Realitzar aquesta acció només afavoreix de forma positiva el subjecte que les realitza, considerant-la d'aquesta manera un "a més a més" dins del joc, que si no es produeix tampoc passa res. Aquestes accions s'utilitzen per agilitzar els moviments d'obtenció de la pilota. Suposadament, realitzant aquests moviments tens més possibilitats de rebre la pilota.

4.4 Procediment

La recerca es va iniciar amb l'elecció dels participants a l'atzar. Primer de tot es va passar un qüestionari a la totalitat d'alumnes de 3r i 4t d'ESO per tal de determinar els alumnes que realitzaven esport col·lectiu o individual fora de l'escola i els alumnes que

no practicaven cap mena d'esport. Seguidament, a l'atzar es va escollir un nombre igual de participants per als 3 grups de prova (esport col·lectiu, esport individual i cap esport), tenint en compte els criteris d'elecció de l'esport col·lectiu esmentats a la mostra.

Una vegada van estar seleccionats els participants, es va prosseguir a la gravació en vídeo. La càmera es va col·locar en un angle que permetés visionar la totalitat de participants. Per tal de distingir els jugadors de tots dos equips, es van repartir petos de dos colors diferents, blau i vermell, cadascun amb un número diferent. Això també va facilitar el fet de diferenciar més clarament tots els participants, ja que des d'un inici en desconeixia els noms. Una vegada van ser gravats calia diferenciar-los pel seu posterior anàlisi a través de la graella d'observació, tal com s'ha esmentat anteriorment.

També cal dir que els participants estaven separats per grups, és a dir, hi havia 4 grups en total, dos de 3r d'ESO i dos més de 4t d'ESO. Cada grup tenia un nombre igual de participants, tant pel que fa al nombre total com pel que fa al nombre d'alumnes que realitzaven esport col·lectiu, individual o bé que no en feien de cap mena. Així doncs, es van enfrontar entre ells per una banda, els dos grups de 3r d'ESO per separat; d'altra banda, els dos grups de 4t d'ESO també per separat.

Per últim i no menys important, cal esmentar que la gravació en vídeo per cadascun dels quatre grups va ser de set minuts de joc efectiu, és a dir, sense cap mena d'interrupció.

El joc esportiu col·lectiu aplicat durant la recerca

El joc col·lectiu que s'ha aplicat en la recerca és el "joc de les 10 passades". Aquest es va adaptar de tal manera que es complissin tots els criteris pertinents de la graella d'observació (passada, recepció, intercepció, col·locació i desplaçament, desmarcatges i fintes). Les normes que s'havien de complir durant la seva realització van ser les següents:

- Amb la pilota a les mans estava prohibit moure's. Únicament es podia pivotar sobre el propi eix corporal.
- Si la pilota queia a terra, aquesta passava immediatament a estar en possessió de l'equip contrari.

- No es podia retornar la pilota al jugador que ens l'acabava de passar. Si es donava aquest cas, la pilota passava immediatament a estar en possessió de l'equip contrari per iniciar novament el joc.

4.5 Instrument d'avaluació

Per tal de verificar els resultats de la graella d'observació, es va utilitzar un instrument d'avaluació (Dugas, 2006) que havia de registrar de forma pertinent les conductes motrius dels alumnes durant la realització del joc de les 10 passades. S'assignava una nota a cada jugador amb el propòsit d'apreciar el nivell de comportament de cada participant. La puntuació màxima que es podia obtenir era de 40 punts.

Amb la intenció de registrar els diversos tipus de conductes dels jugadors, es va assignar una puntuació diferent per a cadascuna de les dues fases del joc, corresponents al joc amb pilota i al joc sense. Així doncs, la puntuació era la següent:

- Joc amb pilota (nota/20)
 - o Amb companys: nota/15 (passada, recepció).
 - o Amb adversaris: nota/5 (intercepció).
- Joc sense pilota (nota/20)
 - o Amb companys: nota/8 (col·locació i desplaçament)
 - o Amb adversaris:
 - nota/8 (col·locació, desplaçament)
 - nota/4 (desmarcatge, finta).

La puntuació de la graella d'observació anava en funció de les accions realitzades durant la filmació de la seqüència de joc escollida. Es va realitzar la valoració tenint en compte dues característiques principals: el nombre de comportaments realitzats per cada alumne i la qualitat tècnica i tàctica de les accions produïdes. Cal considerar que l'avaluació es va realitzar de totes les categories per separat, és a dir, joc amb pilota en funció dels companys, joc amb pilota en funció dels adversaris, joc sense pilota en funció dels companys i joc sense pilota en funció dels adversaris.

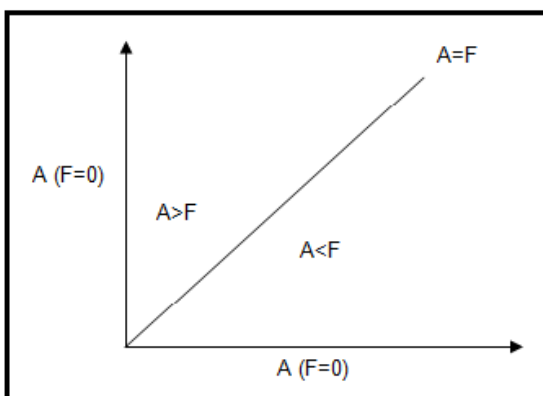
Pel que fa a la categoria "joc amb pilota", es van tenir en compte dos paràmetres: el nombre d'encerts ludomotors (A) i el nombre de fracassos ludomotors (F); el nombre

de comportaments observats representa la suma de les accions motrius (A + F). De fet, com més important és el nombre d'accions motrius, més exigent es considera l'activitat motriu i la puntuació s'incrementa (**taula 4**).

Taula 4: Nombre de punts assignats a cada participant en funció del nombre d'accions ludomotrius observades en el joc amb pilota.

Joc amb pilota/companys	Joc amb pilota/adversaris
≥ 52 maneig de la pilota = 15 punts [48, 52] = 14 [44, 48] = 13 [40, 44] = 12 [36, 40] = 11 [32, 36] = 10 [28, 32] = 9 [24, 28] = 8 [20, 24] = 7 [16, 20] = 6 [12, 16] = 5 [8, 12] = 4 [4, 8] = 3 [2, 4] = 2 [0, 2] = 1 0 = 0	≥ 4 maneig de la pilota = 5 punts 3 = 4 2 = 3 1 = 2 0,5 = 1 0 = 0

És imprescindible que l'avaluació consideri la qualitat de les conductes motrius realitzades. Per això, es va introduir un índex α de manera que $\alpha = A : A + F$. Així, a mesura que el nombre de comportaments ludomotors errats (F) era més elevat, més s'acostava l'índex a zero (**gràfic 1**).

Gràfic 1: (Dugas, 2006).

En segon lloc, es va multiplicar l'índex α , amb els punts obtinguts, pel nombre d'accions realitzades (**taules 4 i 5**). Aleshores, la nota obtinguda reflectia l'assistència motriu de les conductes motrius dels diferents subjectes durant la realització del joc de les 10 passades.

Pel que fa al "joc sense pilota", el procediment va ser diferent. En aquest cas, hi havia una particularitat. A totes les conductes motrius de preacció realitzades pels alumnes (sense pilota) i per cada acció en atac i defensa, s'hi va assignar un valor positiu (+) pel fet d'estar ben situats i realitzar desplaçaments adequats. De la mateixa manera, hom assignava un valor negatiu (-) quan la col·locació i els desplaçaments dels participants eren inadequats. Les escales de valoració es van construir considerant únicament la diferència entre els èxits i els fracassos ludomotors (**taula 5**).

Taula 5: Nombre de punts assignats a cada participant en el joc sense pilota.

Joc sense pilota/companys	Joc sense pilota/adversaris	Desmarcatges i fintes
$\geq + 12 = 8$ punts	$\geq + 12 = 8$ punts	$\geq 4 = 4$ punts
[+10, +12] = 7	[+10, +12] = 7	3 = 3
[+8, +10] = 6	[+8, +10] = 6	2 = 2
[+6, +8] = 5	[+6, +8] = 5	1 = 1
[+4, +6] = 4	[+4, +6] = 4	0 = 0
[+2, +4] = 3	[+2, +4] = 3	
[0, +2] = 2	[0, +2] = 2	
[-5, 0] = 1	[-5, 0] = 1	
> -5 = 0	> -5 = 0	

5 RESULTATS

Amb intenció de poder explicar els resultats de forma més amena i sense tenir que està repetint en tot moment els conceptes, al grup d'alumnes que no realitza cap mena d'esport l'anomenarem *grup 1*, al grup que realitza esport individual *grup 2* i al grup que realitza esport col·lectiu *grup 3*. Tot i això, les taules i figures de dades es descriuen amb els noms reals.

Així doncs, per tal de veure les diferències més notables que hi ha entre l'alumnat de 3r i 4t de l'ESO, s'han especificat els encerts i els errors que ha realitzat cada grup de prova (**taules 6 i 8**) a la graella d'observació, corresponents al joc amb pilota i al joc sense pilota. A més a més, s'ha calculat el percentatge d'encerts i d'errors (**taules 7 i 9**) corresponent a cada grup de prova, amb l'objectiu de veure l'efectivitat que han tingut en el total de les seves accions produïdes.

5.1 Joc amb pilota

Observant la **taula 6** podem destacar que el grup 3 s'enduu els valors més alts pel que fa al nombre d'encerts. Per sota, el grup 2 es distància notablement del grup 3 sobretot en la passada, amb una diferència de 191 encerts. Pel que fa la recepció i la intercepció, la diferència entre aquests dos grups ja no és excessivament elevada (167-200 i 20-26 encerts respectivament). El grup 1 obté els valors més baixos en la recepció i la intercepció. En la passada, el resultat d'encerts del grup 1 i 2 són similars, per tant, podem destacar que l'habilitat esportiva produïda pels esports individuals no influeix en la millor o pitjor realització d'aquest gest tècnic.

Pel que fa al nombre d'errors, en la passada i la recepció, el grup 1 és el que en realitza més. En aquest cas, la diferència entre els tres grups no és massa elevada, tenint en compte que el grup 3 és el que fa més nombre d'accions en tots els casos.

En la intercepció, el grup 3 és el que produeix més errors. Possiblement perquè produeix un major nombre d'interaccions dins del camp, cosa que fa que aquesta acció, encertada o errada, es doni casi el doble de vegades en comparació als altres dos grups.

Taula 6: Nombre total d'encerts i d'errors dels 3 grups de prova en el joc amb pilota.

JOC AMB PILOTA				
En funció dels companys				
Conducta	Valor numèric	Cap esport	Esport individual	Esport col·lectiu
PASSADA	Encerts	212	211	402
	Errors	60	56	41
RECEPCIÓ	Encerts	124	167	200
	Errors	12	10	5
En funció dels adversaris				
INTERCEPCIÓ	Encerts	6	20	26
	Errors	14	10	22

La **figura 1** mostra una diferència significativa en els encerts del grup 3 respecte els altres dos grups, en canvi, pel que fa als errors, no hi ha diferències notables.

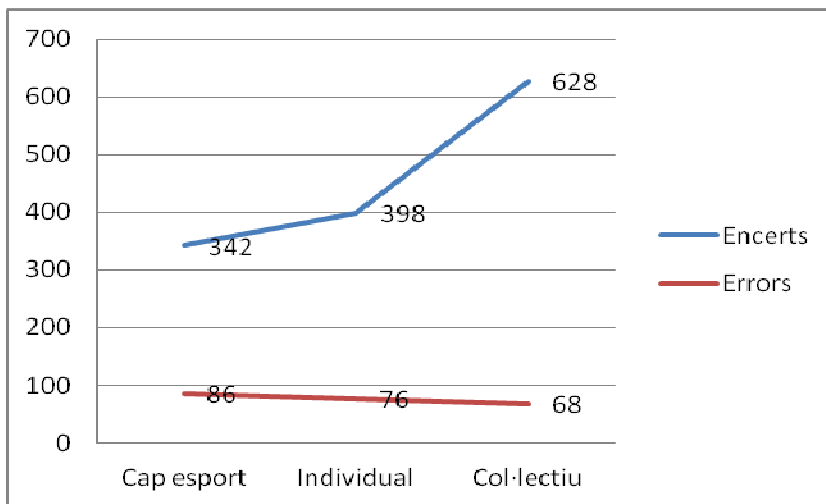

Figura 1: Nombre d'encerts i d'errors dels 3 grups de prova en el joc amb pilota.

En relació a la **taula 7**, el percentatge d'encerts i d'errors de cada grup determina l'efectivitat d'aquests dins del joc, sense importar el nombre total d'accions produïdes. Així doncs, com més augmenta el percentatge d'encerts més disminueix el d'errors i a l'inrevés.

D'aquesta manera, el grup 3 mostra un elevat nivell d'efectivitat amb un 90,7% d'encerts, seguit del grup 2 amb un 79% i del grup 1 amb un 77,9%. El grup 1 i 2 no mostren diferències destacables.

Pel que fa la recepció, la diferència entre els percentatges dels tres grups ja no és tan notable. Per davant de tots segueix estan el grup 3 amb un 97,6% d'encerts, seguit del grup 2 amb un 94,4%, i del grup 1 amb un 91,2%. Per tant, és important destacar que en la recepció, els tres grups han treballat bé, obtenint valors similars en el que respecta el nombre d'accions i la seva efectivitat.

Per últim, pel que fa la intercepció, el grup 1 mostra el percentatge més elevat en el que respecta l'efectivitat dels encerts (70%), seguit del grup 2 (66,7) i del grup 3 (54,2%). En aquest cas cal tenir en compte que com més intercepcions es produeixen més possibilitats hi ha que el percentatge d'errors augmenti, tal com ha passat amb el grup 3.

Taula 7: Percentatge de cadascuna de les conductes analitzades en el joc amb pilota.

JOC AMB PILOTA				
En funció dels companys				
Conducta	Percentatge	Cap esport	Esport individual	Esport col·lectiu
PASSADA	<i>Percentatge d'encerts</i>	77,9 %	79%	90,7 %
	<i>Percentatge d'errors</i>	22,1 %	21%	9,3 %
RECEPCIÓ	<i>Percentatge d'encerts</i>	91,2 %	94,4 %	97,6 %
	<i>Percentatge d'errors</i>	8,8 %	5,6 %	2,4 %
En funció dels adversaris				
INTERCEPCIÓ	<i>Percentatge d'encerts</i>	70 %	66,7 %	54,2 %
	<i>Percentatge d'errors</i>	30 %	33,3 %	45,8 %

5.2 Joc sense pilota

Tal com mostra la **taula 8**, el grup 3 torna a tenir els valors més alts pel que fa al nombre d'encerts. En aquest cas, els encerts d'aquest grup són molt superiors al dels altres dos, el doble. Respecte els altres dos grups, el grup 2 sempre obté uns valors

més elevats d'encerts en comparació del grup 1, sobretot en el que respecta les col·locacions i desplaçaments en atac i en defensa. El grup 1 obté els valors més baixos en totes les conductes motrius analitzades pel que fa als encerts, sobretot en les fintes, on no en van realitzar cap.

Pel que fa al nombre d'errors, únicament es van tenir en compte les col·locacions i els desplaçaments ofensius i defensius, ja que en el desmarcatge i les fintes només es valorava el nombre d'interaccions produïdes i no la qualitat d'aquestes. Dit això, podem observar que el grup 3 és el que produeix menys errades. En la col·locació i desplaçaments en atac, la diferència d'errors entre els tres grups és molt més notable que en la col·locació i desplaçaments en defensa, on la diferència entre els tres grups és quasi nul·la. Pel que fa al grup 1 i 2, cal dir que no es presenten diferències significatives en aquestes dues conductes.

Taula 8: Nombre total d'encerts i d'errors dels 3 grups de prova en el joc sense pilota.

JOC SENSE PILOTA				
En funció dels companys				
Conducta	Valor numèric	Cap esport	Esport individual	Esport col·lectiu
COL·LOCACIÓ I DESPLAÇAMENT	<i>Encerts</i>	55	64	134
	<i>Errors</i>	27	25	12
En funció dels adversaris				
COL·LOCACIÓ I DESPLAÇAMENT	<i>Encerts</i>	42	55	102
	<i>Errors</i>	46	43	41
DESMARCATGE	<i>Encerts</i>	17	22	61
FINTES	<i>Encerts</i>	0	2	13

La **figura 2**, tal com també s'ha indicat en la **figura 1**, mostra una clara diferència en el que respecta l'efectivitat d'encerts de les accions del grup 3 en comparació dels altres dos grups. En canvi, pel que fa als errors, no s'observen grans diferències. Tot i això, la diferència d'encerts entre el grup 1 i 2 és més notable que en el joc amb pilota. Això és degut a que els desmarcatges i les fintes s'han produït en major mesura pel grup 2.

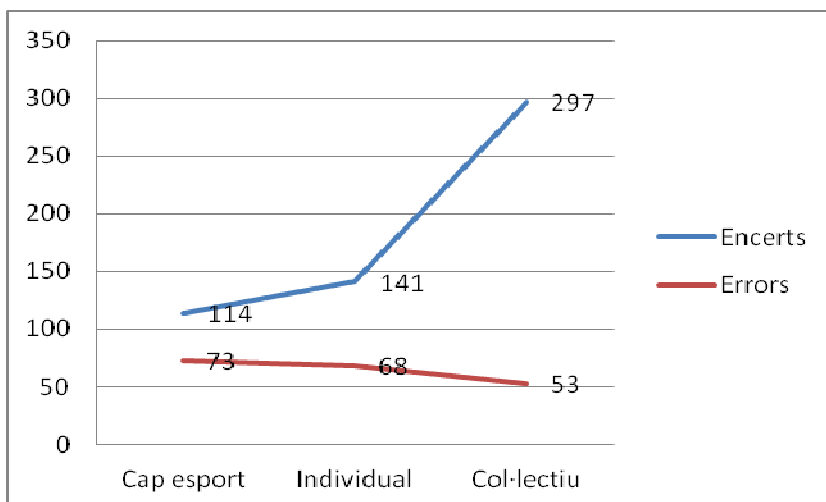

Figura 2: Nombre d'encerts i d'errors dels 3 grups de prova en el joc sense pilota.

En quan als percentatges de la **taula 8**, el grup 3 obté uns percentatges d'efectivitat majors que els altres dos grups. El mateix passa amb les altres 3 conductes (col·locació i desplaçaments en defensa, desmarcatge i fintes), on el grup 3 és totalment superior, tan pel que fa al percentatge d'encerts com al percentatge d'errors. Cal tenir en compte que no existeix un percentatge que ens mostri l'efectivitat del desmarcatge i les fintes, ja que aquestes dues accions únicament s'han puntuat de forma positiva.

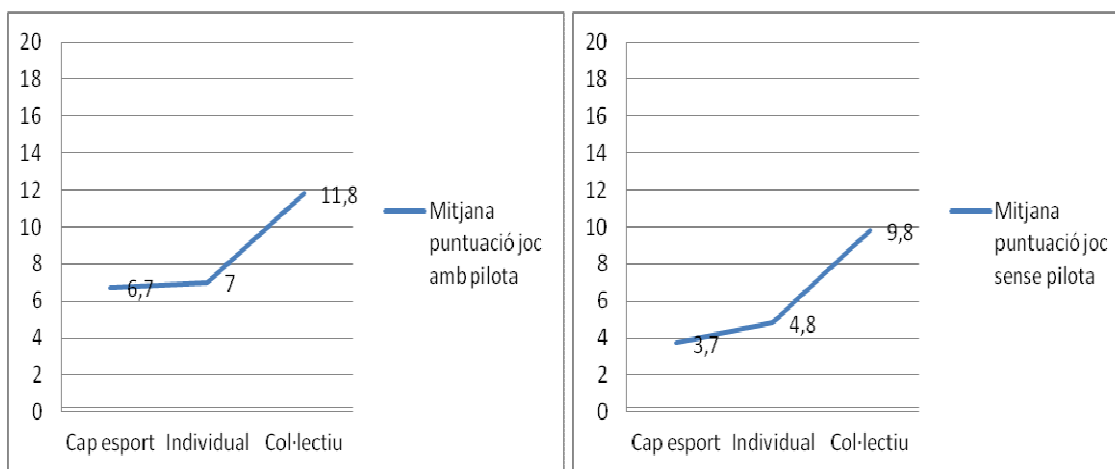
Taula 9: Percentatge de cadascuna de les conductes analitzades en el joc amb pilota.

JOC SENSE PILOTA				
En funció dels companys				
Conducta	Valor numèric	Cap esport	Esport individual	Esport col·lectiu
COL·LOCACIÓ I DESPLAÇAMENT	<i>Percentatge d'encerts</i>	67,1 %	71,9 %	91,8 %
	<i>Percentatge d'errors</i>	32,9 %	28,1 %	8,2 %
En funció dels adversaris				
COL·LOCACIÓ I DESPLAÇAMENT	<i>Percentatge d'encerts</i>	47,7 %	56,1 %	71,5 %
	<i>Percentatge d'errors</i>	52,3 %	43,9 %	28,7 %

5.3 Puntuació de l'instrument d'avaluació

Amb l'instrument d'avaluació, el qual tenia que verificar a gran escala els resultats extrets a partir de la graella d'observació, es pretenia fer una valoració del nombre d'accions i la seva qualitat, donant més importància a determinades accions que dins del joc col·lectiu escollit tenen més transcendència que d'altres.

Tal com mostren les **figures 3 i 4**, el grup 3 (11,8 al joc amb pilota i 9,8 al joc sense pilota) és el que va obtenir millor puntuació a través de l'instrument d'avaluació, seguit del grup 2 (7 al joc amb pilota i 4,8 al joc sense pilota) i del grup 1 (6,5 al joc amb pilota i 3,7 al joc sense pilota). Així doncs, al joc sense pilota es van obtenir puntuacions més baixes, possiblement degut a la complexitat que aquest requereix. Considerant que el màxim de puntuació en cadascun dels jocs era de 20, tant el grup 1 com el grup 2 estaven per sota de la puntuació corresponent. Per contra, el grup 3 està per sobre de la puntuació únicament en el joc amb pilota. Tot i això, en el que respecta la mitjana de la puntuació total (40), aquest es troba al límit, amb una puntuació de 21,6.

Figures 3 i 4: Mitjanes corresponents al joc amb pilota i al joc sense pilota.

6 DISCUSSIÓ

El propòsit d'aquest estudi ha estat determinar i analitzar les diferències més destacables que es donen entre l'alumnat de 3r i 4t d'ESO, en funció del tipus pràctiques esportives que realitzaven, o no fora de l'escola.

Cal dir que les dades s'han identificat des de dues vessants: tenint en compte únicament les accions encertades i les accions errades, per separat (graella d'observació) i relacionant el nombre total d'accions amb la seva qualitat tècnica i tàctica (puntuació del instrument d'avaluació).

És important destacar que la idea d'aquest treball de recerca va sorgir arran de l'estudi realitzat per Dugas (2006), on es presentava un instrument científic per tal d'avaluar les conductes motrius en els jocs col·lectius. En aquest moment va començar a sortir una curiositat intensa per aprofundir en el concepte de conducta motriu, fins que va sorgir la idea definitiva per realitzar l'estudi presentat en aquestes línies.

Altres autors com Castejón i López (2010) van realitzar un anàlisi sobre l'ús dels components motors i cognitius davant una situació de joc esportiu. Els resultats van ser que el coneixement declaratiu dels nens, sense tenir en compte el seu nivell d'execució, tendeix a incrementar-se lleugerament amb l'edat, tant en el sexe masculí com en el femení.

Així doncs, els resultats més concloents que s'han extret a partir d'aquesta recerca són els següents:

- En la recepció, el nivell d'habilitat esportiva dels participants en funció de l'esport que practiquen no n'és un factor condicionant a l'hora de realitzar correctament aquest gest.

Aquest gest és purament coordinatiu. Simplement consisteix en agafar la pilota de forma correcta després d'una bona passada de l'emissor. Així doncs, un alumne amb unes característiques coordinatives bones, rebrà la pilota sense cap mena de problema, indiferentment de l'habilitat esportiva, o no, que tingui.

- La passada, al ser un gest tècnic que requereix d'una pressa de decisió, es realitza millor pels alumnes que fan esport col·lectiu fora de l'escola. Per contra, el fet de practicar un esport individual no influeix en una millor presa de decisió del gest tècnic.

La passada és un gest tècnic que requereix, a més a més d'una correcta realització tècnica, una bona pressa de decisió per tal d'enviar la pilota a un company desmarcat i sense adversaris que puguin tallar la trajectòria d'aquest.

- En la intercepció, el fet de realitzar un nombre elevat d'accions motrius augmenta el risc de produir un nombre més elevat d'errors durant el transcurs del joc, tal com ha passat amb els alumnes provinents d'esports col·lectius.

La intercepció és una acció que, a més a més de produir-se tal com indica el seu significat (tallar la trajectòria d'un objecte), cal que compleixi amb els requisits del joc col·lectiu, que per aquest cas eren principalment tallar la trajectòria de l'objecte i que aquest també quedi en possessió del interceptor. Així doncs, per puntuar de manera encertada no només s'havia d'interceptar la pilota, sinó que també se'n havia d'aconseguir la seva possessió. Si no és així, es puntuava negativament.

- El joc sense pilota requereix d'un nivell d'habilitat esportiva major que el joc amb pilota, sempre adaptat a les característiques del joc amb quèstió. En aquest cas, el nombre d'accions motrius totals ha variat en gran part.
- Els alumnes que practiquen esports d'equip, tenen majors capacitats per assumir el joc sense pilota i la pressa de decisió que aquest comporta en la col·locació i els desplaçaments (ofensius i defensius).

El joc sense pilota requereix d'uns coneixements de la lògica interna del joc col·lectiu que només s'aprenen quan s'ha realitzat un esport d'aquestes característiques de forma intensa. Per contra, pel que respecta al joc amb pilota, les seves principals accions no requereixen d'un coneixement exhaustiu del joc col·lectiu, sinó que són gests tècnics que s'aprenen per exemple al llarg de l'assignatura d'educació física. Com s'ha dit abans, el complicat és la pressa de decisió que s'aplica a aquests gests.

Per tant, els alumnes amb uns coneixements tècnics i tàctics propis dels jocs col·lectius es desenvoluparan millor dins el joc que no pas els altres.

- La similitud de determinats esports col·lectius amb els jocs esportius col·lectius, encara que tinguin característiques estructurals diferents, afavoreix la seva consecució.

Els esports col·lectius poden tenir característiques diferents, ja sigui la seva puntuació, el nombre de participants, l'espai, el temps, etc. Tot i això, la majoria tenen característiques estructurals similars ja que en la major part d'esports hi intervenen companys i adversaris, s'ha de complir un mateix objectiu, s'ha d'interaccionar dins d'un espai, s'ha d'actuar en funció d'un determinat temps, etc.

A partir de tots aquests resultats, també es pot afirmar que l'instrument d'avaluació utilitzat durant la recerca verifica els resultats extrets a partir de la graella d'observació, més concretament que els alumnes provinents d'esports col·lectius es desenvolupen millor dins del joc col·lectiu en comparació dels alumnes que no practiquen cap mena d'esport o bé que en practiquen un d'individual.

Partint d'aquesta base, les hipòtesis plantejades al principi d'aquesta recerca eren, d'una banda, si existien diferències en la conducta motriu d'alumnes de 3r i 4t d'ESO en funció del seu nivell d'habilitat esportiva; d'altra banda, si les principals diferències que es podien donar dins del joc requeien sobre la pressa de decisió i els desplaçaments dins del camp. Després d'extreure resultats s'ha pogut observar que sí existeixen diferències entre els tres grups de prova i que el major grau d'especificitat i exigència s'ha trobat en el joc sense pilota, on la pressa de decisió és un element indispensable.

Ara bé, com a límits de la recerca m'agradaria destacar la dificultat que tenia la graella d'observació a l'hora de determinar les dades de la forma més objectiva possible, sense opta a la possible observació subjectiva.

Com bé diu Crisorio [et al.] (2002-2003) l'observació, si bé és una de les metodologies més antigues i que molts grans investigadors han utilitzat per realitzar aportacions al coneixement científic, presenta l'inconvenient de que no tots poden o saben observar i

captar “objectivament” la informació, sent difícil el control de les “variables estranyes” que poden interferir i dificultar la interpretació de les dades, al que s’ha d’afegir la possible “implicació subjectiva” de l’observador.

Destaquen que el rigor i la serietat no s’aconsegueixen confonen els conceptes, o utilitzant unes paraules per referir-nos a d’altres, sinó admetent la subjectivitat de l’investigador entre les variables a considerar en la pròpia investigació. No es tracta de poder o saber observar ni de la implicació més o menys subjectiva de la investigació, sinó d’una consideració de la relació subjecte – objecte de coneixement completament diferent.

Com a punts febles de la recerca destacar la mostra, la qual ha estat un dels condicionants a l’hora de realitzar aquesta recerca. El fet d’agrupar tres grups de prova implicava que com més grans fossin aquests, més resultats concloents es podrien extreure. Inicialment, la idea era distribuir la mostra (51) en funció de dos grups de prova, un d’alumnes que no realitzessin esport i un altre que en realitzessin un de col·lectiu. Més endavant, després de pensar, es va decidir ampliar el rang de subjectes a tres grups (afegint l’esport individual), cosa que va fer que la mostra per grup disminuís.

També es podria haver augmentat els nombre d’alumnes a través de tots els cursos de l’ESO. D’aquesta manera es podrien haver observat les diferències que es donaven entre ells, no en funció del seu nivell d’habilitat esportiva, sinó en funció de la edat cronològica dins l’etapa de secundària en que es troben.

També m’agradaria esmentar que al principi de la recerca, la intenció era que les gravacions dels diferents grups de 3r i 4t d’ESO fossin de 10 minuts. Però novament, degut a la falta de disponibilitat a l’hora de dur a terme les gravacions, finalment es van realitzar de 7 minuts, tal com s’ha dit a l’apartat de procediments.

Com a futures propostes de recerca, crec que també seria interessant realitzar el mateix tipus d’estudi però analitzant les diferències en funció de determinades pràctiques esportives, és a dir, especificant quines. Ampliant el ventall de jocs col·lectius, també s’obtidrien resultats més concloents.

7 CONCLUSIONS

La conducta motriu resulta un element indispensable en les pràctiques esportives col·lectives. Conèixer la lògica interna d'aquestes pràctiques, així com també la seva tècnica i tàctica, determinarà en gran part la manera com actuar, com moure's i com interaccionar amb la resta de jugadors que hi participen de forma activa.

Cal tenir en compte que determinats esports col·lectius tenen característiques estructurals semblants, al que se li han de sumar les similituds amb gran varietat de jocs esportius tradicionals, com és el cas del joc escollit per realitzar aquesta recerca. D'aquesta manera, el coneixement d'aquests esports influirà molt a l'hora de realitzar pràctiques del mateix tipus.

Així doncs, la problemàtica actual que tenen els professors d'educació física sobre com avaluar la conducta motriu dels alumnes en els jocs esportius col·lectius es causada, bàsicament, per l'elevat nombre de nivells que existeixen en una mateixa classe. El fet de practicar o no algun tipus de pràctica esportiva que no sigui la que es realitza a l'escola determina aquest nivell, i per conseqüent, també determinarà la manera com desenvolupar-se dins el context de l'educació física a l'escola.

Per tant, podem concloure que, el fet de realitzar una determinada pràctica esportiva fora de l'escola influirà en la correcta consecució dels jocs esportius col·lectius aplicats en l'educació física actual.

8 BIBLIOGRAFIA

BAYER, Claude (1992). *La enseñanza de los juegos deportivos colectivos*. Barcelona: hispano europea.

BLÁZQUEZ, D. (1990). *Evaluar en Educación Física*. Barcelona: INDE.

CASTEJÓN, Francisco Javier; López, Víctor. "Solució mental i solució motriu en la iniciació als esports col·lectius en l'Educació Primària". *Revista Apunts*, 2010, núm.61, p.37-47.

CRISORIO, Ricardo; GILES, Marcelo; ROCHA BIDEGAIN, Liliana; LESCANO, Agustín (2002-2003). El aprendizaje motor: un problema epigenético. [En línia]. *Educación Física i Ciència*, 6. Disponible a: http://www.fuentesmemoria.fahce.unlp.edu.ar/art_revistas/pr.84/pr.84.pdf

DUGAS, Eric. "L'avaluació de les conductes motrius en els jocs col·lectius: presentació d'un instrument científic aplicat a l'educació física". *Revista Apunts*, 2006, núm. 83, p.61-69.

FIGUEIREDO, L.M.; LAGO, C.; FERNÁNDEZ, M.A. "Análisis del efecto de un modelo de evaluación recíproca sobre el aprendizaje de los deportes de equipo en el contexto escolar". *Motricidad. European Journal of Human Movement*, 2008, núm.21, p. 102-122.

HERNÁNDEZ, José. "La praxiología motriu, ciència de l'acció motriu? Estat de la qüestió". *Revista Apunts*, 1993, núm. 32, p. 5-9.

LAGARDERA, Francisco; LAVEGA, Pere (2003). *Introducción a la praxiología motriz*. Barcelona: Paidotribo .

LARRAZ, Alfredo. "Pedagogia de les conductes motrius i praxeologia motriu". *Revista Apunts*, 1989, núm. 16-17, p.10-23.

LAVEGA, Pere. "Aplicaciones del concepto de conducta motriz". Lleida: VII Seminario Internacional de praxiología motriz, INEFC Lleida, 2002.

MARTÍN, Rafael; LAGO, Carlos (2005). *Deportes de Equipo. Comprender la complejidad para elevar el rendimiento*. Barcelona: INDE.

PARLEBAS, Pierre (2003). *Elementos de sociología del deporte*. Màlaga: Instituto Andaluz del Deporte.

PARLEBAS, Pierre (2001). *Juegos, deporte y sociedad. Léxico de praxiología motriz*. Barcelona: Paidotribo.

RODRIGUES, Carlos. R; CABRAL, Antonio Cesar; RODRÍGUEZ, Luis. P; MÁRQUEZ, Sara. "Avaluació de l'execució motora en nens brasilers en edat escolar". *Revista Apunts*, 2007, núm.89, p.31-39.

SERRANO, José Antonio; NAVARRO, Vicente. "Revisión crítica y epistemológica de la praxiología motriz". *Revista Apunts*, 1995, núm.39, p. 7-30.

9 ANNEXOS

9.1 Qüestionari sobre els hàbits de pràctica esportiva

Nom:

Edat:

Curs:

Grup:

- 1. Realitzes algun esport COL-LECTIU fora de l'escola de forma federada?
(futbol, bàsquet, hoquei, handbol, voleibol, rugbi...)**

Si

No

- Quin esport?
- A quin club o entitat?

- 2. Quants anys fa que practiques aquest esport?**

1 2 3 4 5 o més

- 3. Quants dies a la setmana practiques aquest esport?**

1 2 3 4 o més

- 4. Quantes hores diàries practiques aquest esport?**

1h 1h 30 min 2h 2h 30 min 3h o més

9.2 Graella d'observació

Alumne:

Esport:

Hores a la setmana de pràctica:

Anys de pràctica:

JOC AMB PILOTA					
En funció dels companys			En funció dels adversaris		
<i>Passada</i>		<i>Recepció</i>	<i>Intercepció</i>		
<i>Èxit o fracàs</i>	<i>Decisió motriu adequada o no apropiada</i>	<i>Èxit o fracàs</i>	<i>Èxit o fracàs</i>		
JOC SENSE PILOTA					
En funció dels companys		En funció dels adversaris			
<i>Col·locació</i>	<i>Desplaçament</i>	<i>Col·locació</i>	<i>Desplaçament</i>	<i>Desmarcatge</i>	<i>Finta</i>
<i>Bon o mal ús de l'espai/ respecte dels companys</i>	<i>Desplaçaments apropiats o inadequats</i>	<i>Bon o mal ús de l'espai/ respecte dels companys</i>	<i>Desplaçaments apropiats o inadequats</i>	<i>Efectuat voluntàriament pel jugador cap a un espai lliure</i>	<i>Tàctica d'engany amb anticipació</i>